UDC (უაკ)63+338.4+664](08)

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია

GEORGIAN ACADEMY OF AGRICULTURAL SCIENCES

მ ო ა მ ბ ე

(სამეცნიერო შრომათა კრებული)

B U L L E T I N

(Scientific Papers)

#2/(44)

საერთაშორისო სამეცნიერომეთოდოლოგიური
და პრაქტიკული,
რეფერირებული სამეცნიერო
შრომათა კრებული
**International Scientific-Methodological
and Applied Referenced
Scientific Papers**
სამეცნიერო შრომათა კრებული გამოდის
1992 წლიდან.
გამოიცემა წელიწადში ორჯერ.
Collection of Scientific Papers is published
since 1992.
Published twice a year.
p. 599-22-75-50
E-mail: areal55555@gmail.com
www. gaas.dsl.ge
ISSN 1512-2743

გამომცემლობა "აგრო"
თბილისი-2020
**Publisher " Agro"
TBILISI-2020**

გურამ ალექსიძე
სარედაქციო–სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე: ბიოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, აკადემიკოსი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი.

სარედაქციო-სამეცნიერო საბჭო:

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსები: გ.ჯაფარიძე (საბჭოს თავმჯდომარის
მოადგილე), ო.ქეშელაშვილი (საბჭოს პასუხისმგებელი მდივანი), ჯ.გუგუშვილი, ჯ.კაციტაძე, რ.კოპალიანი, გ.მარგველაშვილი, რ.მახარობლიძე, გ.პაპუნიძე, თ. რევიშვილი, გ.ტყემელაძე, ზ.ფუტკარაძე, ნ.ქარქაშაძე, თ.ყურაშვილი, ზ.ჩანქსელიანი, ნ.ჩხარტიშვილი, რ.ჩაგელიშვილი, ე.შაფაქიძე, ზ.ცქიტიშვილი, რ.ჯაბნიძე, ნ.ჭითანავა, ა.გიორგაძე (აკადემიის პრეზიდენტის მოადგილე).

სარედაქციო-სამეცნიერო საბჭოს უცხოელი წევრები:

პროფესორები: ვლადიმერ ლოგინოვი (ბელორუსია), იაროსლავ გაზდალო (უკრაიანა), რაიჩო გეორგიევი (ბულგარეთი), ვიტალი კუჩერიავი (უკრაინა), ნიკოლოზ პოვოზნიკოვი (უკრაინა), იან პიკული (პოლონეთი), გჟეგოჟ როჩკა (პოლონეთი), იოსეფ კანია (პოლონეთი), ანდრეი ლეპიარჩიკი (პოლონეთი),სოკ-იონგ ლი (კორეა), აზიმხან სატიბალდინი (ყაზახეთი), პანომირ ცენოვი (ბულგარეთი) ზეინალ აკპაროვი (აზერბაიჯანი), სადიგ სალახოვი (აზერბაიჯანი), გალიბ გაჯიევი (აზერბაიჯანი).

საგამომცემლო-სარედაქციო კოლეგია:

გ.ალექსიძე-მთავარი რედაქტორი, გ.ჯაფარიძე-მთავარი რედაქტორის მოადგილე, ო.ქეშელაშვილი-პასუხისმგებელი, რედაქტორი, ე.შაფაქიძე, ა.გიორგაძე.

G.Aleksidze,

The Head of Editorial-Scientific Board, Doctor of Biological Sciences, Professor, Academician, President of

Georgian Academy of Agricultural Sciences.

Editorial-scientific Board:

Academicians of Georgian Academy of Agricultural Sciences: G.Japaridze (Deputy Head of Editorial-ScientificBoard), O.Keshelashvili (Secretary of Editorial-Scientific Board)), J.Gugushvili, J. Katsitadze, N. Karkashadze, R.Kopaliani, T.Kurashvili, G.Margvelashvili, R. Makharoblidze, G.Papunidze, Z.Phutkaradze, T.Revishvili, G.Tkemaladze, R.Chagelishvili, Z.Chankseliani, N.Chitanava, N.Chkhartishvili, E.Shapakidze, Z.Tskitishvili, R.Jabnidze, A.Giorgadze (Deputy President of the Academy).

Foreign members of Editorial–scientific Board:

Professors: V. Loginov (Belarus), I. Gadzalo (Ukraine), R. Georgiev (Bulgaria), V. Kucheriavy (Ukraine), N.Povoznikov (Ukraine), I. Piculi (Poland), G. Rochka (Poland), J. Kania (Poland), A.Lepiarczyk (Poland), Soc-Yong Lee (Korea), A. Satibaldin (Kazakh), P. Tzenov (Bulgaria), Z.Akparov (Azerbaijan), S. Salakhov(Azerbaijan),G.Gadjiev (Azerbaijan).

Publishing Board:

G.Aleksidze (Editor in-chief), G. Japaridze (Vice chief editor), O. Keshelashvili (Deputy editor), E.Shapakidze,
A.Giorgadze.

შინაარსი–CONTENTS

გვ·

მეცნიერება- **Sciences-**.....4

გურამ ალექსიძე, გივი ჯაფარიძე, ომარ ქეშელაშვილი, ელგუჯა შაფაქიძე, ანატოლი გიორგაძე-სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია ახალ სიმაღლეზე 4

Guram Aleksidze, Givi Japaridze, **Omar Keshelashvili**, **Elgudja Shapakidze, Anatoli Giorgadze-** Georgian Academy – Moves to a Higher level of Scientific and Technological Development 7

მემცენარეობა- **plant-industry** 8

ინეზა მაისაია, ნინო ერაძე, თამარ ჯინჯიხაძე, ქეთევან მჭედლიშვილი- სორგოს კულტურა და მისი დანერგვის პერსპექტივები საქართველოში 8

Ineza Maisaia, Nino Eradze, Tamar Jinjikhadze, Qetevan Mchedlishvili–Sorghum Culture and Prospects of its Implementation in Georgia 13

დავით ბედოშვილი, მარინა მოსულიშვილი, გულნარი ჩხუტიაშვილი-საქართველოს ხორბლების მიმოხილვა 14

David Bedoshvili, **Marina Mosulishvili**,**Gulnari Chkhutiashvili**- Review of the wheats of Georgia 22

Кварцхава Г. Сирадзе М. Бердзенишвили И– Изучение состава перпективных сортов семян хлопчатника в процессе созревания 23

Giorgi Kvartskhava,Manana Siradze,Irine Berdzenishvili–Studying the composition of promising varieties of cotton seeds in the ripening process 25

Кварцхава Г, Сирадзе М, Бердзенишвили И. Г-Подсолнечник для промышленного возделивания 26

Giorgi Kvartskhava, **Manana Siradze**, **Irine Berdzenishvili -** Sunflower for industrial cultivation 28

იოსებ სარჯველაძე,სოსო მედოიძე, ჯიმშერი ლოლაძე– ლურჯი იონჯას მოსავლიანობა მუხრანის მდელოს ყავისფერ ნიადაგებზე 29

Joseb Sarjveladze, Soso Medoidze,**Jimsher Loladze**-Blue alfalfa yield on brown soils of Mukhrani meadow 31

სელექცია და გენეტიკა-**Breeding and Genetics-** 32

ზურაბ ბუკია–მანდარინის -Citrus Reticulata Bl. ზოგიერთი ნუცელარული ნათესარის ნაყოფის სტრუქტურული ნაწილების რაოდენობრივი მაჩვენებლები 32

Zurab Bukia - Tangerine -Citrus Reticulata Bl. Quantitative indicators of structural parts of the fruitof some Nucellar relatives 35

ზურაბ ბუკია–მანდარინის -Citrus Reticulata Bl. ზოგიერთი ნუცელარული ნათესარის ნაყოფის სტრუქტურა და სელექციის მეთოდის როლი 36

Zurab Bukia–Tangerine - Citrus Reticulata Bl. Structure of some nucellar fruit and the role of selecting method 38

ნოდარ ბერიძე,ზურაბ ბუკია, შოთა ლამპარაძე–დამამტვერიანებლის გავლენა ნაყოფისა თესლის გამონასკვაზე ფორთოხლის –Citrus Sinensis (L.) Osb. ჯიშთაშორისი და სახეობათაშორისი შეჯვარებისას 39

Nodar Beridze, **Zurab Bukia, Shota Lamparadze-** Influence of the pollinator on the appearance of fruit and seeds in the formula _Citrus Sinensis (L.) Osb. In cross-breeding and cross-breeding 42

ზურაბ ბუკია–ციტრუსოვნების (Citrus) კეთილგავლენა ადამიანის ორგანიზმის სასიცოცხლო პროცესებზე და კულტურების სელექციის მნიშვნელობა 43

Zurab Bukia-Citrus (Citrus) Improves the vital processes of the human body and the importance of crop selection 45

მეჩაიეობა- **Tea growing** 46
ჩხიკვიშვილი ი, შავიშვილი ლ, რევიშვილი თ, ჩხიკვიშვილი დ, დოლიძე ბ- კატეხინები და ბიოლოგიურად აქტიური ნაერთების ცვალებადობა ჩაის მცენარის კულტივირების და გავრცელების პირობებში 46
Chkhikvishvili I., Shavishvili L, Revishvili T, Chkhikvishvili D., Dolidze B.-Variability of Catechins and Biologically Active Compounds in Cultivation and Wilding Conditions of Tea Plant 54

ნიადაგმცოდნეობა და აგროქიმია-**Soil Science and Agrochemistry** 55
გიორგი ორმოცაძე, გიორგი ღამბაშიძე, ნაირა კენჭიაშვილი, თამარ ჯოლოხავა, მაია თარხნიშვილი,თეა მესხი, გიორგი ბერუაშვილი, ელენე მგალობლიშვილი, გულიზა ზარდიაშვილი–სიმინდის განოყიერება კომპლექსური სასუქით 55
G. Ormotsadze, G. Ghambashidze, N. Kenchiashvili, T. Jolokhava, M. Tarkhnishvili, T. Meskhi, E. Mgaloblishvili, G. Zardiashvili, G. Beruashvili– Use of Complex Fertilizers in maize Production 58

მექანიზაცია და ელექტრიფიკაცია- **Mechanization and Electrification** 59
ვაშაკიძე არჩილი–ელექტრომომარაგების საიმედობა საქართველოს რეგიონებში 59
A. Vashakidze– Improving the reliabilitg of eleqtrical appiliances agrarian eleqtrical grid of Georgia 70

მცენარეთა დაცვა–**Plant protection** .....,,71
ლამზირი ბერაძე,ზაური გაბრიჩიძე, იოსებ ბასილია, რუსუდან ტაკიძე, ნიკა გუნთაძე ლურჯი მოცვის- Vaccinium Uliginosum-ის პათოგენური სოკო Godronia Casandra pck Fusicocum putrefaciens shear-ის მავნეობა და მის წინააღმდეგ ბრძოლა 71
Lamziri Beradze, **Zauri Gabrichidze**, **Ioseb Basilia**, **Rusudan Takidze**, **Nika Guntadze-** Damage and control of Godronia Casandra pck ≈Fusicocum putrefaciens shear- the pathogenic fungus of Vaccinium Uliginosum (Bog Blueberry) 75
ნოდარ მერაბიშვილი, მარიამ მერაბიშვილი–კარტოფილის ვირუსების იდენტიფიცირება საქართველოში 76
Nodar Merabishvili,Mariam Merabishvili–Identification of Potatoe Viruses in Georgia 79
ნოდარ მერაბიშვილი, მარიამ მერაბიშვილი–კარტოფილის ვირუსებით გამოწვეული M (PVM) (PVY) სიმპტომები 80
Nodar Merabishvili,Mariam Merabishvili–The Symptoms Caused by Potato Viruses M (PVM) and Y(PVY) 82
ნ. აბაშიძე–ფსიდიუმის (*Psidium cattleianum* Afzel.ex Sabine) ეკობიომორფოლოგიური თავისებურებები ბათუმის ბოტანიკურ ბაღში 83
Abashidze N.G–Bioecological peculiarities of *Psidium cattleianum* Afzel.ex Sabine to Batumi Botanical garden 85
თინათინ გოგიშვილი- ეფექტური ნაზავი კალიფორნიის ფარიანას –Diaspidiotus (Quadraspidiotus) perniciosus Comst. წინააღმდეგ 86
Tinatin Gogishvili-An effective combined mixture against California Diaspidiotus (Quadraspidiotus) perniciosus Comst 88

ბოტანიკა- **Botany** 89
როზა ბიძინაშვილი, ნელი ცხადაძე-ეთნობოტანიკური მონაცემები ხახვისა და ნივრის კულტურაზე 89
Roza Bidzinashvili , **Neli Tskhadadze**-Ethnobotanical data on onion and garlic crops 95
როზა ბიძინაშვილი- თეთრყვავილების გენოფონდის დაცვა 96
Roza Bidzinashvili Protection of the gene pool of Galanthus L 101
როზა ბიძინაშვილი, ნინო ერაძე-ცნობები შხამიან მცენარეებზე 102
Roza Bidzinashvili ,**Nino Eradze-** Reports of poisonous plants 108
agraruli ekonomika-**Agrarian Economy** 109
omar qeSelaSvili, **goCa aleqsiZe-** მევენახეობის მეღვინეობასთან ინტეგრაცია ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოებასთან დაკავშირებით 109
Omar Keshelashvili, Gocha Aleksidze- Integration of Viticulture and Winemaking for Development of Ecologically Pure Production 116
თამაზ კუნჭულია, **ზურაბ ბუკია**–კორონავირუსის -,,კოვიდ-19“ პანდემიის გაკვეთილები 116

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია
Georgian Academy of Agricultural Sciences

მ ო ა მ ბ ე

(სამეცნიერო შრომათა კრებული)

B U L L E T I N

(Scientific Papers)

#1(43)

გამომცემელი: საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია
Publisher: Georgian Academy of Agricultural Sciences
ტექნიკური რედაქცია:
გ,მოსაშვილი-ტექნიკის აკადემიური დოქტორი, ტექნიკური რედაქტორი, ვებ-გვერდის რედაქტორი,
ი.ბახტაძე-ინგლისური ვერსიის რედაქტორი.
სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი: 23.5
პირობითი ნაბეჭდი თაბახი: 24,8
Tbilisi-**TBILISI-2020**